

ongeveer 30 centimeter aan de lijst met gevangen vissoorten worden toegevoegd. Al met al was

het een zeer geslaagde dag.

Portret van een exoot: de blauwband

Tekst & foto: F. Spikmans

Door toegenomen handel in vissen, (on)bewuste uitzettingen, via ballastwater van schepen of het verbinden van rivierensystemen middels kanalen, van alle kanten komen er nieuwe soorten in Nederland terecht. In deze rubriek wordt telkens een portret gegeven van één van deze nieuwkomers. Ditmaal de blauwband.

Orde:	<i>Cypriniformes</i>
Familie:	Karperachtigen (Cyprinidae)
Soort:	Blauwband (<i>Pseudorasbora parva</i>)

Typische kenmerken: een kleine bovenstandige bek en de donkere band op zijn flanken

De blauwband komt van ver. Zijn oorspronkelijke leefgebied ligt in Oost-Azië. Samen met broed van de graskarper is deze soort in 1961 in Roemenië, Rusland en Oekraïne beland. Het is één van de meest succesvolle invasieve vissoorten: Europa werd in minder dan 40 jaar gekoloniseerd. Het succes van zijn invasie

wordt verklaard door zijn opportunistische leefwijze (omnivoor, snelle generatiewisseling, meerder broedsels in een jaar, broedzorg) en tolerantie voor extreme omstandigheden (lage waterstand, hoge watertemperatuur, lage zuurstofconcentratie en algenbloei) (Pollux, 2006).

De eerste waarneming in Nederland werd gedaan in de Aalsbeek in 1992 (Lenders, 1993). Pollux (2006) toonde aan dat de Maas en zijn zijbeken voornamelijk als een verspreidingsroute functioneren en dat hoge dichtheden worden bereikt in uiterwaardplassen langs de Maas. Hoewel de meeste waarnemingen in Limburg zijn gedaan, wordt de blauwband nog steeds op nieuwe locaties gevonden, zoals in de Achterhoek tijdens het RAVON vissenweekend (Herder & De Vos, 2007). In Vlaanderen is het een van de meest wijdverspreide exotische vissen die ook daar zijn leefgebied nog verder uitbreidt (Verreycken *et al.*, 2007).

Er zijn in Nederland nog geen duidelijke aanwijzingen van negatieve effecten, maar het risico daarvoor is toch groot. In een Engels meer overheerste de blauwband binnen enkele jaren de visgemeenschap en zorgde zijn aanwezigheid voor een scherpe daling van het voortplantingssucces van de inheemse soorten (o.a. riviergrondel en blankvoorn) (Britton *et al.*, 2006). In een experimentele opzet waarbij het vetje en de blauwband naast elkaar voorkwamen, bleek ook hier de voortplanting van het vetje volledig stil te vallen en de sterfte van individuen toe te nemen (Carpentier *et al.*, 2007). Na vier jaar was het vetje geheel verdwenen. In dit laatste geval is het echter onduidelijk of dit effect het gevolg is van een interactie tussen de beide soorten of door de overdracht van een parasiet. De blauwband is namelijk drager van meerdere parasieten, waaronder het zogenaamde Rosette Like Agent (RLA), een besmettelijke eencellige parasiet (Gozlan *et al.*, 2005). Als drager heeft de blauwband er geen last van. Na overdracht kan het echter bij ander soorten (zoals het vetje) de organen en geslachtsorganen dodelijk aantasten. De combinatie van zijn grote aanpassingsvermogen, tolerantie voor extreme

omstandigheden en het dragen van een dodelijke parasiet maakt de blauwband tot een reëel gevaar voor met name de inheemse soorten van stilstaande wateren. In Engeland wordt gericht actie ondernomen om de blauwband te bestrijden. Door drooglegging, het gebruik van rotenon (pesticiden) en het leegvissen kan de soort succesvol uitgeroeid worden in geïsoleerde wateren. Doordat de soort echter ook in rivieren en beken zit, zal het zeer lastig zijn om de verspreiding van deze soort tegen te gaan.

Literatuur

Britton, J.R., G.D. Davies, M. Brazier & C. Pinder, A case study on the population ecology of a topmouth gudgeon (*Pseudorasbora parva*) population in the UK and implications for native fish communities. Aquatic conservation: marine and freshwater ecosystems. 17: 749-759.

Carpentier, A., R.E. Gozlan, J. Cucherousset, J.M. Paillisson & L. Marion, 2007. Is topmouth gudgeon *Pseudorasbora parva* responsible for the decline in sunbleak *Leucaspis delineatus*? Journal of fish biology. 71: 274-278.

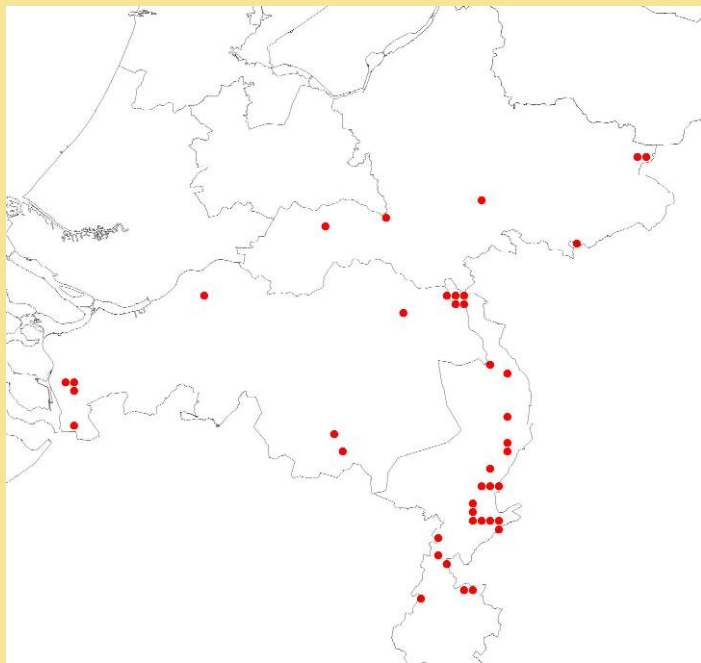
Gozlan, R.E., S. St. Hilaire, S.W. Feist, P. Martin & M.L. Kent, 2005. Disease threat to European fish. Nature 435: 1046

Herder J.E. & de Vos M., 2007. RAVON Vissenweekend 2006, Gelderland – Achterhoek. Stichting RAVON, Nijmegen.

Lenders, A.J.W., 1993. De blauwbandgrondel. Een nieuwe vissoort voor de Nederlandse wateren. Natuurhistorisch maandblad 82(9): 201-205.

Pollux, B. & A. Korosi, 2006. On the occurrence of the Asiatic cyprinid *Pseudorasbora parva* in the Netherlands. Journal of fish biology. 69: 1575-1580.

Verreycken, H., D. Anseeuw, G. van Thuyne, P. Quataert & C. Belpaire C. The non-indigenous freshwater fishes of Flanders (Belgium): review, status and trends over the last decade. Journal of fish biology 71: 160-172.

Verspreiding van de
blauwband in Nederland
(Bron: RAVON
Databank)